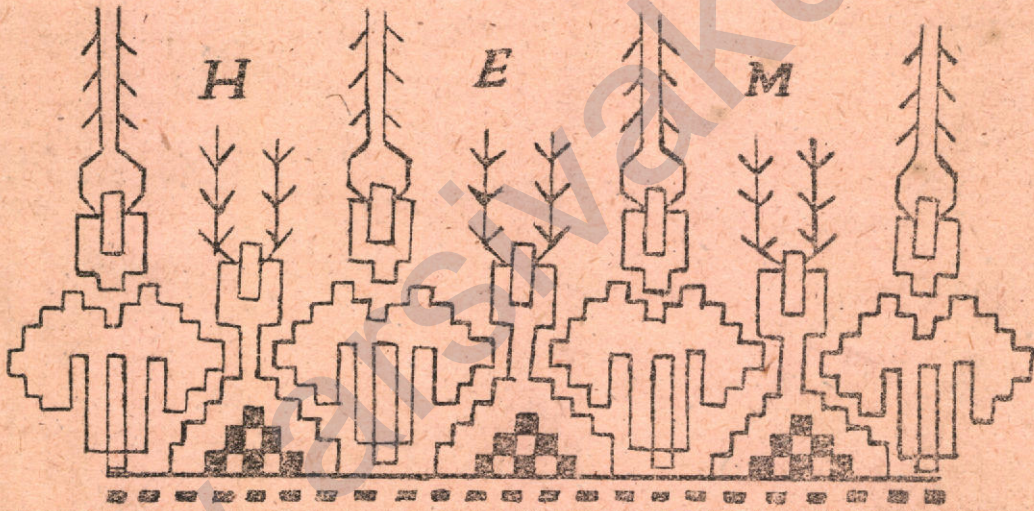

PALU

TANITMA BÜLTENİ

YIL : 5
SAYI : 19

HAZIRLAYAN :
YUSUF BAKICI

P A L U
TANITMA BÜLTENİ

İ Ç İ N D E K İ L E R

HAZIRLAYAN

PALU
HALK EĞİTİMİ MERKEZİ
MÜDÜRÜ

YUSUF BAKICI

ÜÇ AYDA BİR ÇIKAR

1 EKİM 1987

S.No:	Yazan	: Konu
1-	H. E. M.	İçindekiler
2-	H. E. M.	Veciz Söz
3-4-	Y. BAKICI	8 Eylül Günü
5-6-7-8-	Y. BAKICI	Tarih Akışında Palu
9-10-	Y. BAKICI	Büyük Taarruz
11-	S. AYERDEM	Köylerimiz
12-	S. AYERDEM	Palu'da Bağcılık
13-	H. E. M.	Bir Desen
14-	M. Nuri EVRANOS	Türk Tabibi
15-	-	Şiir Köşesi
16-	Y. BAKICI	Yöreye Has Kelimeler
17-	Y. BAKICI	Bulmacâ - Fıkralar
18-	Y. BAKICI	İlçemizden Haberler
19-	M.E.M.	Kaynaklar.

EDEP

AKLIN

SÜRETİDİR

HZ. ALİ

MİLLETLER ARASI OKUR-YAZARLIK GÜNÜ

Yusuf RAKICI
Halk Eğitimi Merkezi
Müdürü

Her yıl " 8 Eylül Günü" Ülkemizde Milletler arası okur-yazarlık günü olarak kutlanmaktadır.

Cehaletin karanlığından kurtulmak, aydınlığa doğru yol almak gayreti ve çabası içerisinde Türkiye'de başlatılmış olan okuma-yazma seferberliği, ülkemiz genelinde olduğu gibi, ilçemiz merkez ve köylerinde de sürdürülmektedir.

Ne hazindirki Ulu Önder Atatürk'ün 1928 yılında başlattığı okuma-yazma seferberliğinden bu yana 59 yıl geçmesine rağmen Ülkemizde halen okuma-yazma sorunu çözümlenmemiştir.

23 Mart 1981 tarihinde başlatılmış olan bu seferberlik, ilçemiz merkez ve köylerinde (14-45 yaş arası kadın-erkek) tüm vatandaşlarımızın okur-yazar edilmeleri sağlanıncaya kadar devam edecektir.

Bu vesileyle bütün vatandaşlarımızı, görevlileri ve ilgilileri okuma-yazmayı öğretmeye ve okumaz-yazmazlarında yurdaktan öğretime katılmalarını büyük bir arzu ile beklemekteyiz. İlçemiz merkez ve köylerinde okuma-yazma seferberliğinin başlatıldığı 23 Mart 1981 tarihinden 30 Ağustos 1987 tarihine kadar sürdürülen 9 dönemlik kurslarımıza şöyle özetliyebiliriz.

1. Dönem : 38 kadın 67 erkek kursu olmak üzere 105 kurs açılmış, bu kurslara 859 kadın, 1151 erkek vatandaşımız kaydolmuş, bunlardan 738 kadın 1021 erkek vatandaşımız olmak üzere toplam 1759 belge verilmiştir.

2. Dönem : Bu dönemde 16 kadın 50 erkek kursu olmak üzere toplam 66 kurs açılmış, bu kurslara 377 kadın 968 erkek olmak üzere toplam 1345 vatandaşımız katılmıştır. Bunlardan 206 kadın ve 387 erkek olmak üzere toplam 593 vatandaşımız okur-yazar edilerek belgeleri verilmiştir.

3. Dönem : Bu dönemde de 1 kadın 4 erkek kursu açılmış, 17 bayan, 42 erkek vatandaşımızdan 5 bayan 3 erkek vatandaşımız başarılı olarak belgelerini almışlardır.

4. Dönem : Bu dönemde 12 kadın, 14 erkek kursu açılmış. Bu kurslara 165 kadın, 206 erkek vatandaşımız katılarak, bunlardan 105 kadın ve 159 erkek vatandaşımız olmak üzere 264 kişi belgelerini almışlardır.

5. Dönem : Bu dönemde ise 3 kadın, 2 erkek kursu olmak üzere 5 kurs açılmış. Bu kurslara 36 kadın, 20 erkek vatandaş devam etmiş. 29 kadın ve 17 erkek vatandaşımız belgelerini almışlardır.

6. Dönem: Bu dönemde 75 kurs açılmış. Bu kurslara 451 kadın, 519 erkek olmak üzere 970 vatandaşımız iştirak etmiştir. Bunlardan 284 kadın, 264 erkek vatandaşımıza, toplam 548 kişi okur-yazar edilerek belgeleri verilmiştir.

7. Dönem : Bu dönemde ise 31 kurs açılmış, bu kurslara 450 kursiyer katılmış. Bunlardan 144 kadın 54 erkek olmak üzere toplam 198 vatandaşımıza belgeleri verilmiştir.

8. Dönem : Bu dönemde 30 yerde 1 kademe okuma-yazma kursu açılmış. Kurslara 374 kadın, 201 erkek olmak üzere toplam 575 yetişkin iştirak etmiş. Bunlardan 249 kadın, 82 erkek olmak üzere 331 vatandaşımız okur-yazar edilerek belgeleri verilmiştir. II. kademe okuma-yazma kurslarından 2 kurs açılmış ve 1 kadın 11 erkek olmak üzere 12 yetişkin başarı göstererek diploma almışlardır.

9. Dönem : Bu dönemde toplam 14 kurs açılmış. Bu kurslara 125 kadın, 37 erkek toplam 162 vatandaşımız katılarak 114 kadın, 32 erkek olmak üzere toplam 146 vatandaşımız okur-yazar edilerek belgeleri verilmiştir. II. kademe kursundan 2 kurs açılmış 22 kadın, 19 erkek toplam 41 vatandaşımız katılmış. Bu kurstada 12 kadın, 18 erkek olmak üzere toplam 30 vatandaşa ilkökul denkliğinde diplomaları verilmiştir.

23 Mart 1981 tarihinde yeniden başlatılan okuma-yazma seferberliğinde, bugüne kadar ilçemiz merkez ve köylerinde, toplam 366 adet 1. kademe okuma-yazma kursuna 6048 kursiyer katılmış. 3889 vatandaşımız okur-yazar edilerek belgelerini almışlardır.

II. kademe okuma-yazma kurslarından ise toplam 4 kurs açılmış, bu kurslara devam eden 73 kursiyerden, 42 kursiyer başarı göstererek ilkökul denkliğinde belgelerini almışlardır.

TARİH AKIŞINDA PALU VE ÇEVRESİ

(18. Sayının devamı)

-Yusuf BAKICI-

Halk Eğitimi Merkezi
Müdürü

4- Oğuzlar ile Kıpçak Türklerinin (K) sesini KH'ye çevirerek Kalaç'a Khalaç, kız'a khız; neçde anlamına gelen kanda yerine khanda, Arapça vakit'e vakhit, erzak'a erzakh, frsça çârtâk'a çardakh denildiği anlatılmaktadır.(12)

Diyarbakır tarihinde ise, Batı Dicle kıyılarından, Cudi dağlarına değin, süren bölüme kurhi, kurti, kurdo denildiği ve buralarda Kurhilerin yerleştiği yazılıdır. Kürtlerin bu soydan geldiği ve isimlerinin Kurhi, Kurti, Kurdo, Kürdo isimlerinin zamanla kürt şekline girdiği (geldiği) üzerinde fikir yürütenler de vardır.

Yine Ahlat Kitabelerinde, Basra Körfezinden Kars'a kadar olan sahada 5 devletin yaşadığı, bunların Asur, Midyat, Sümer, Akad, Hitit ve Lordho devletleri olduğu yazılıdır. Akad Hitit ve Lordho Devletleri Türktür. İslamiyetten önceki zamanlarda da Türk ve Kürtlerin daima bir arada yaşadıkları belirtilmektedir. Şu halde Kürt ve Türkün bir arada yaşadıklarılarından, uzun zaman hayat ve akınyazılarını birleştirmiş bu iki milletin birbirlerinden kız alıp vermek yoluyla ve çeşitli sebeplerle kanca karıştıklarını kabul etmek gerekir.

Aynı yazar (Ahlat Kitabeleri) "Türkmensiz kürdü düşünmek mümkün olmaz" demektedir. Tarihin hangi çağına bakalırsak; çoğunlukla İranda yerli bir acemle, fatih bir Türkten başka millet görülmez. Kürt Türklerinin aile hayatlarını ve karakterlerini incelediğimizde ise, bunların Acem ve Türklerin karışmasından meydana gelmiş bir millet oldukları sonucuna varmış oluruz, aynı yazar (Ahlat Kitabeleri) Cengiz Han bir kabileyi himayesi altına aldığı zaman ona bir bey tayin ederdi ki adına Kürt denirdi demektedir.

Doğu Anadolu tarihi incelenirken; Soyları Hitit; Hatti, Lohorto Türklerine dayanan ve haksız olarak bir çok seneler Kürt damgası altında yabancı gibi davranılan bu ırkdaş ve vatandaşlarımızın adları olan Lohorto kelimesini unutmamışlar, dillerinde, zamanımıza kadar getirerek yaşatmışlardır. "Lo" Kürtçede özel isimlerin edat nidası "ey" karşılığı olarak kullanılmakta "hort" da yiğit iriyarı anlamına gelmektedir. Böylece "Lohorto" sözünde "ey" yiğitler" deyimini yerine alınmış ve ölü kelimeler arasına katılmamıştır.

Lohorto kelimesinin kavgacı anlamına gelen Goto olarak söylendiği ve Gota sözünün Asurlular tarafından Gordo'ya ve bununda zamanla kürdo'ya dönüştüğünü yine yazılı kaynaklarda görüyoruz.

Tarihe göre yiğit, kavgacı ve sağlam yapılı olan bu ırk-
daşlarımızın Türklüklerinden şüphe edilmemelidir. Kürt diye ad-
landırılan ve öz be öz Türk olan bu Türkleri bir diğer yazılı
kaynak (13) üç kola ayırmakta. Bu kollardan 1. si Halti Lohorto
(Kürt Baba) Türklerinden gelme, Baba Kürdilerdir. 2. si Kormanço-
lar ve 3. sü ise, Zazalar (Dünbeli) dir. Bu yazılı kaynağa göre,
M.Ö. 50. yıllarında Asyanın Bahteriyariyan ve Belh bölgelerinden
batıya doğru ilerleyen Part Türkleri, İranlılarla savaşmışlar ve
Doğu Anadoluya kadar gelmişlerdir. Midya ve Babil üzerine yürü-
yerek onları ellerine geçirmişler ve geri dönerken bazı part
kabileler, Halti Türkleriyle İran sınırı arasındaki bölgede ka-
larak, İran'ın Halti etkisinde eski dil ve benliklerini kaybet-
mesi ile melezleşerek şimdiki Zaza (Dünbeli) adı verdiğimiz
yurttaşlarımızın kökünü oluşturmuşlardır.

1514 yılında Yavuz Sultan Selim, Şah İsmail'i Çaldıran Sa-
vaşında büyük bir bozguna uğrattıktan sonra, bir kış Tobrizde
kaldığı dönüştü Doğu Anadoludan geçerken, Doğu Anadolu da Alevi ve
Şii Türklerle, Nakşi ve Şafii Türkleri arasında sürekli devam
eden mücadeleyi, Nakşi tarikatı mensubu Şafii Türklerinden İ-
leri İdrisi Bitlisi'nin aracılığıyla Kurt Baba (Baba Kürdi) bey-
leriyle görüşüp, bu mücadeleyi sona erdirmişti. Ayrıca Yavuz
tarafından bu beylere bir çok imtiyazlar verilmiş ve hediyeler
dağıtılmıştır.

Yavuz Sultan Selim İrana sefer hazırlıklarını yaparken,
Bitlis Emiri İdris'e haber göndererek Kürt beyleriyle ilişki k-
kurmasını, asker sağlamasını ve gerekli hazırlıkların yapılması-
nı istemiştir. Hatta İranlılara karşı yer yer bu beğlerin savaşa-
malarını istemiştir. Bu istek ve çalışmalarında İdris-i Bitlisi
büyük başarılar sağlamıştır. İşte bu savaşlarda üstün başarılar
gösteren Mirdesi Aşiretinden Cemşit Bey'de Palo'yu İran Valisi
Bahti Beyden almıştır. Bundan sonra birçok beylikler İranlılar-
ın Vali ~~leri~~lerini ülkelerinden çıkararak Osmanlı Devletini tanı-
dılar ve yörelerinde birliklerin başına kendileri geçtiler. Böy-
lece Çaldıran Savaşında da büyük önkükülre başladılar. (14)

Yavuz Soyca Türk olan bu ırkdaşlarımıza, Türkçe de Kar-
enlamına gelen Kürt adını taktığını, yine yazılı kaynaklardan
öğrenmekteyiz. Doğudaki şiliğin gelişmesini ve yayılmasını ön-
lemek için Yavuz, Kürt Babaları (Baba Kürdi) desteklemek amacıy-
la da Karaman, Konya, Ankara, Feke tarafından göçebe bir halde
yaşayan Celâli, Zilan, Haydaran, Sipkan, Hasanan, Cibran, (15)
Karakeçi, Berezan ve Milann adlı Türk aşiretlerini buraya gön-
dermiştir. Bunların bir bölümü ise Muş, Varto ve Malazgirt Böl-
gelerine yerleştirilmişlerdir. (16)

(13)-15-16): Doğu Anadolu ve Muşun İzahlı Kronolojik Tarihi

(14): 101 Soruda Türklerin Kürt Boyu

Büyük Dünya Savaşından önce Bulanık, Karaağaç, Akad ve Vertonun, Durabey Alagöz, Kalecik, Anar ve Karas köylerine gelerek yerleşen Cibran Aşiretinin Kurt Babalarla (Baba Kurdi) ilişkileri olmuş ve onlardan Kurmanço dillerini öğrenmişlerdir.

Miladi 1889 - Hicri 1307 yılında Osmanlı Padişahı Sultan Hamid'in, oluşturduğu Hamidiye atlı alayı 3 cibran aşiretinde katılması ile kurulmuştur.

Başlangıçta iyi niyetlerle Doğu Anadoluya gönderilen bu Türk aşiretleri Kurmanço adını aldıktan ve şafii mezhebine girip, Nakşi Tarikatını benimseyip ve Kürt diye anıldıktan sonra kendilerini Halidi ve Abbasi diye nitelendirmişlerdir. Aralarında çeşitli partiler kurup isyancı bir toplum olmuşlar. Daha sonra bazıları doğuda vukubulan isyanlara liderlik etmişlerdir.

Doğuya gelen bu Türk Aşiretleri, zaman geçtikçe, daha önce Türk'lüklerini yitiren Baba Kurdilerin etkisi altında Kürt diye anılan topluluğun ikinci bölümü olan Kurmançoları oluşturmuşlardır. (17)

Yer adları üzerinde esaslı incelemeler yaparak bununla isim benzerliği bulunan yerdeki yaşayan insanların birbirleriyle akraba olacağı ve aynı soydan geleceği inancına varan "Türk'lüğün Kökleri ve Yayılışı" adlı eserin yazarına göre, aşağıda yazılı yerlerde oturanların, birbirleriyle akraba oldukları kuvvetli bir ihtimaldir..

Özbeklerde küçük bir oymakla, Karakırgızların sol şubelerinden bir boyun adı, KUŞÇU olduğundan, bu yörede Kuşçu, Kuşçalı ve Kuş-lu-lar ismi altında şu yerlerde Kuşçu köyleri vardır. Urfa-Pozanti-Kalecik-Refahiye-Palu-Pertebe-Keban-Iğdır-Artuva-Bahçe-Ayvancık-Zara-Samsun-Çarşamba-Vezirköprü-Kilis-Cide-Tosya-Kayseri-İncesu-Tarsus-Arapkirde bir, Ünye-Bafra ve Görele'de iki şer köy vardır. Ayrıca Çarşamba ilçesinde bir köyün adıda Kuşdoğanlıdır.

Bunların dışında, Oğuzların 24 boyundan geldiği ve bu 24 boyun hepsine Türkmen denildiğini, yine tarihi kayıtlardan biliyoruz. İşte O' veya O'çu Türkmen aşiretlerinden "O'çu-lar-lyan" adında şu yerlerde aynı adları taşıyan köyler vardır; Malazgirt-Kozan-Dinar-Çubuk-Ordu-Kığı-Bergama-Sivrihisar-Palu-Hilvan-Orhaneli-Karacabey-Bolu-Ilgaz-Çanakale-Biga-Lapsehi-Zonguldak-Ereğli-Bartın-Hafik-Arpaçay-Araç-Cide-Kandıra-Kütühyaköyceğiz-Demirci-Bor-Akdağmadeninde birer, Balıkesirde üç tane köy vardır.

-Osmanlı Devletini kuran Kayı Oymakları ile bu oymakların yaşadıkları yerlerden bazılarını şöyle sıralayabiliriz.

(17)

Çemişgezek-Mecingerd-Pertek ve Söğmen yöresi; Büyük Selçuklulardan Sultan Alparslan'a bağlı Melikşah ailesinin elinde bulunan bu yörelerdeki oğuz ailesi ve kendisine bağlı aşımaklar daha sonra Melikşah Kürdileri adı ile tanınmıştır. Hakikari boylarının yurt tuttuğu Eğil bölgesi Bulduhan çocukları tarafından yönetilmiş olan bu yöreler, çevre halkı tarafından Bulduhan adı verilmiştir. Palu ve Çevresi bu beyliğin hudutları içindedir.

Hancuk-Çabakçur ve Malazgirt çevresinde; Kara konak Türkuuruğu yerleşmiştir.

Zilan-Karapapak-Haydaranlı-Celâli-Cemedanlı-Cibranlı-Siphanlı-Milan-Miran-Artuşu-Karakeçi-Adamanlı v.s. gibi Türk Aşiretlerinden meydana gelen Hamidiye Hafif Suvari Alayları doğu cephesinde Osmanlı sınırını Ruslara karşı korumada, ermeni mezalimini önlemede ve bölgenin iç huzurunu sağlamada büyük hizmetler yapmışlardır.

İç Anadolu'da göçebe bir halde yaşayan Milan, Berezan, Karakeçi, Cibran, Hasanen, Haydaran, Zilan, Celâli ve Siphan aşiretleri Doğuya gelerek İdris-i Bitlisi'nin önderliğinde buralarda ki Türklerle birlikte Baba Kürdi Şubelerini oluşturmuşlardır.

Büyük Türk Diplomatı İdris-i Bitlisi, Doğu ve Güney Doğu Anadoludaki ismi geçen bu Türk aşiretlerini kendi üstün beceri ve nüfusunu kullanarak, Osmanlı İmparatorluğuna bağlamış, başarımıştır. (18)

Miladi 1110 tarihinde Anadoluya gelen Seyid Seyfettin Palu'nun Seydili köyünde oturmuştur. Bu köy kendisine vakfedilmiş, ölümünden sonra oğulları elinden alınmıştır. Bu ailenin soy şeceresi Palu'nun Tarat köyünde oturan Seyid Hızır'ın evinde muhafaza edildiğini öğrenmekteyiz.

İzollu Aşiretinin Celalettin Harzemşah ile ilgili olduğu söylenmektedir. Diyarbakır yöresine gelip silvan kazasına yerleşen Celalettin Harzemşah Moğulluların korhusundan Tunceli Hanlığına sığınmış ve orada karargahını kurmuştur. Celalettin Harzemşahın ölümünden sonra bu aşiret Saruhanda yerleşmiş ve daha sonra ikiye ayrılarak, bir kısmı Malatya ya bir kısmında Mazgirt, Palu ve Karakoçan ilçelerine dağılmışlardır. (19)

Zaza Türklerinin bulunduğu yörelerden Amid (Bugünkü Diyarbakır) Eyaletindeki hükümetlerin, Cezire (Cizre), Eğil, Palu, Hazo, Sağman, Kulp, Çabakçur (Bingöl) ve Çermik, Genç, Siverek, Çüngüş gibi yerlerde meskündür.

Diyarbakır ve Harput yöresinde kurulan bir "Sup" karallığının mevcudiyetini biliyoruz. Urartular Harput mintiasına "SUPANI" adını veriyorlardı. Diyarbakır'da Sipani adında bir köy mevcuttur. Palu'da "SEBITERIAS" adını taşıyordu. Bu isim "SUBARI" nin bozulmuş bir şekliydi. Urmiye gölü kıyısında olan Sibir çayı da bunların ismini taşıyor.

(18) Türk Devletleri Tarihi

(Devamı gelecek sayıda)

(19) Tarihimizde Tunceli ve Ermeni Mezalimi.

BÜYÜK TAARRUZ

Yusuf BAKICI
Halk Eğitimi Merkezi
Müdürü

Kurtuluş savaşında, Türk Ordusunun Yunan kuvvetlerine karşı kazandığı kesin başarıdır. Bu zaferden sonra, düşman kuvvetleri Türk Yurdundan çıkarılmıştır. (26-30 Ağustos 1922) Yunan Kuvvetleri Sakarya savaşında ağır bir yenilgiye uğradıktan sonra Gemlik, Bilecik, Eskişehir ve Afyon'un doğusuna çekilmişler, burada savunma için hazırlık yapmaya başlamışlardı. Türk ordusu, hemen düşmana taarruz edecek durumda değildi. Bütün cephane Sakarya savaşında kullanılmıştı. Saldırı için, en az düşman ordusu kadar bir kuvvetin toplanması gerekti. Vakit geçirilmeden hazırlıklara başlandı. Ülkenin bütün kaynakları ordunun emrine verildi. Doğu ve Güney Anadolu'da bulunan birliklerimizin büyük bölümü Batı cephesine gönderildi. Yurdun her yanından toplanan askerler, savaş için gerekli her çeşit araç ve gereç, bozuk yollardan eski taşıtlarla ve binbir güçlükle cepheye taşındı. Anadolu ve Trakyanın fedakar çocukları, düşman kuvvetlerinin çok sıkı denetimi altında bulunan depolardan kaçırdıkları silah ve cephaneyi denizden İnebolu'ya gönderdiler. Savaş hazırlıklarının uzun sürmesi, Büyük Millet Meclisinde tartışmalara neden oldu; bir an önce saldırıya geçilmesi istendi. Mustafa Kemal general ve albaylara gerekli karşılığı verdi. Sonunda bütün hazırlıklar tamamlandı. Yunan ordusu mükemmel tüfek, top, uçak, cephane, araç ve gereç bakımından üstündü. Buna karşılık Türk Ordusunun atlı kuvvetleri daha çoktu. 6 Ağustos 1922 günü ordu birliklerine gizli bir emirle taarruza hazırlanmaları bildirildi. Mustafa Kemal, kimsenin haberi olmadan Batı cephesi karargahının bulunduğu Akşehir'e gitti.

Atatürk Kocatepe'de

Burada Batı cephesi komutanı İsmet Paşa (İnönü), Genelkurmay başkanı Fevzi Paşa (Çakmak) ve öteki komutanlarla taarruz planını görüştü. Türk ordusu ansızın baskın yaparak düşmanı tümüyle yok edecekti.

26. Ağustos 1922 sabahı, bütün Türk kuvvetleri, çok şiddetli ve etkili topçu ateşi yardımıyla taarruza geçti. Mustafa Kemal, İsmet Paşa ve Fevzi Paşa, savaşı yönetmek ve izlemek için Kocatepe'ye gelmişlerdi. Topçumuz, yerini bulan atışlarıyla, düşman mevzilerini bir saat içinde çökertti. Yaya birliklerimiz, kendilerine verilen hedeflere vardılar. Ertesi günü düşman kuzeye doğru atıldı. Afyonkarahisar kurtarıldı. Bundan sonra birliklerimiz, düşmanın gerilerine sarkarak İzmir'e doğru çekilmesini önlediler.

30 Ağustos 1922 günü, Mustafa Kemal'in yönettiği taarruza, Başkomutanlık Meydan Savaşı adı verildi. Bu savaşta düşmanın büyük bölümü Dumlupınar'da yok edildi. Mustafa Kemal, Bu kesin zaferden sonra ordulara şu günlük emri verdi; "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir... ileri!" Bunun üzerine, türk birlikleri hızla ilerlemeye başladı. Yunan başkomutanı Trikopis tutsak edildi. Türk ordusu, kağan düşmandan önce İzmir'e girdi. (9 Eylül 1922)

İLİM ÖĞRENMEK

"Besikten mezara kadar ilim öğrenin" buyuran Peygamberimizin (A.S.) ilme teşvik eden ve ilim sahiplerini öven bir çok Hadis-i Şerifleri vardır.

Bunlardan bazıları:

- İlim Öğrenmek kadın, erkek her müslümana farzdır.
- İlim Çin'de olsa gidip alınır.
- Babanın evladına vereceği en kıymetli miras, iyi bir eğitim ve öğretimdir.
- Her şeyin bir yolu vardır, cennetin yolu da ilim öğrenmektir.
- Cehaletten müthiş fakirlik olmaz.
- İlim rütbesi, rütbelerin en yükseğidir.
- Alimin uykusu, cahilin ibadetinden hayırlıdır.

Selahattin AYERDEM
Halk Eğ. Müd. Yard.

ORMANPINAR (AMERAN) KÖYÜ:

Köyün eski ismi Ameran'dır. Yeni ismini ise köyün ormanlık bir araziye sahip olmasından devlet tarafından verilmiştir.

Köye ilk yerleşen kişinin isminin Ömer olmasından, köye bu kişinin ismini vermişler, bu isim daha sonra Amer ve daha sonra Ameran şeklini almıştır.

Köy toplu halde ve 75 hanedir. Köy bir dağın eteğine kurulmuştur. Köyün yönü güneye doğrudur. Arıcak nahiyesine bağlı olup, nahiyeye uzaklığı 8 km. dir. Ulaşım Palu-Arıcak karayolu üzerinden dolmuş ve otobüsle yapılarak kara yoldur. Köyün elektirliği vardır.

Köy 373 yıl önce kurulmuştur. Köyde tarihi bir eser yoktur. Köyün alt tarafında kaynar bir su çıkmaktadır. Bu suyun on dört hastalığa şifa olduğu (Verem Hastalığı dahil) söylenmektedir. Doktorlar tarafından bu suyun incelendiği ve suyun şifalı bir su olduğunu tasdik etmişlerdir. Köyün bulunduğu yer dağlıktır, köyün arkasında yayla vardır.

Köyün nüfusu ve hane sayısı her yıl artmaktadır. Bunun sebebi ise doğanların ölenlerden fazla olmasındandır. En fazla nüfuslu aile 13 kişi dir. Bu tip aile sayısı 10 hane vardır. Birden fazla hanımla evli bir kişi vardır.

Köyde Buğday, Arpa, ekilir. Gübre fazla kullanılmaz. Köyde keçi, koyun, inek, eşek, katır ve künes hayvanları beslenir. En çok badem ağacı vardır. Az olarak kayısı, kayısı, tut, armut ağacı vardır. Arıcılık çok azdır. Beslenme fenni kovanlarda yapılır. Elde edilen tüm ürünler ancak ailenin ihtiyacını karşılamaktadır. Evlerin yapılışı genelde taş ve kerpiçten dir. Evler iki katlı ve ahşaptır. Köyde komşuluk ilişkileri çok iyidir. Doğumlar genelde ebe nazaretinde yapılmaz. Köyde düğünler genelde üç gün sürer. Haca veya askere gidecek kişiyi köylü toplar köy çıkışına kadar uğurlarlar.

Köyün ilkokulu vardır. iki öğretmenlik tir, 30 öğrencisi ve bir lojmanı vardır. Okuma-yazma durumu normaldir. Köyde Kur'an kursu yoktur. Sağlık evi yoktur. Camisi var, imamı kadrolu değil, imamın kalacağı ev yoktur.

Not: Bu bilgiler 1933 yılının anketlerine göre yazılmıştır.

PALU'DA BAĞCILIK

Selahattin AYERDEM
Halk Eğ. Müd. Yard.

İlçemizde yapılan bağcılık, genellikle iyidir. Daha ziyade meyilli (yamaç) topraklarda yetiştirilir. Bazı yerlerde düz topraklarda yetiştirilmektedir. Yetişen bağlar daha ziyade susuz topraklarda yetiştirilir. Bahçeli ve sulu yerlerin dışında sulu bağ yeri bulunmaz.

Bağ (Asma) veya tevek denilen çubuklar halinde yetiştirilir. Toprağı ilkbaharda bel denilen aletle kazılarak, daha ziyade hayvan gübresi kullanılır. Her yıl Mart ayında gerekli usullerle bağ budaması yapılır. Budama sonunda bırakılan üzüm çubukları, serpeneye denilen ağaç çubuklara (2-3 cm çapında 120-150 cm boyunda) sarılarak filizlerin ve üzüm salkımının topraktan yürsekte tutulması sağlanır.

Bazı yerlerde bağ çubuklarının üşümemesi için, kasım ayı başında, serpeneler alınarak gövde üzerine çubuklar toprak üzerine yatırılarak, üzerleri toprak veya taşla örtülür. Bu gövde ve çubuklar topraktan Mart ayında çıkarılıp, kökleri açılır. (Buna göz açma denir) Daha sonra budama işlemi yapılır.

Yetişen üzüm çekirdekli olup, halkın taze yemesinde ve sırası ile pekmez, pestil, reçel, şurup, az miktarda da kesme yapılarak değerlendirilir. Az miktarda da kara (siyah) üzüm kurutulularak değerlendirilir.

Yetişen bu üzümlerin, çevremizde şu çeşitleri mevcuttur. "Tehnabi, Akmikeri, Şulfane, Renk, Şekeri, Öküzgözü, Beyleri, Şami, Mazurme, Kaşber, Hırçık ve Kırmızı" Bu kadar bol çeşidi olan bağcılığımızın daha verimli olmasını sağlamak için, teknik usullerle geliştirilmesi ve vatandaşlarımızın bu konuda aydınlatılması halinde, gerek yöremiz ve gerekse yurt ekonomisi açısından büyük faydalar sağlayacağı bir gerçektir.

Aklınızda Tutunuz:Gaz lekelerini çıkarmak için ateşten uzak bir yerde tebeşir tozu benzinle hamur yapıp, sürülür. Benzin uçup, tebeşir fırçalanınca hiç leke kalmaz.

KARANFİL

DEMETİ

Pano, yatak takımı ve masa örtüsü üzerine zevkle yapılır.
YAPILIŞI: Çeşitli renklerde ipek veya yumak iplikleri ile sarma
düz ve gölgeli çin iğnesi ve kum iğnesi olarak işlenir.

ŞİİR KÖŞESİ

M. Nuri EVRANOS
Memur

TÜRK TABİBİ

Allah'tan aşağı dertlere çare
Arar ilacını bulur tabipler.
Hasta-oldum diye olma biçare,
Teknik gelişmiştir bilir tabipler.

Onlar duygusaldır do'unma sakın.
Demez hiç kimseye ecelin yabın.
Uğra bir do'tora geçsin merakın.
İnsanlık uğruna yolun tabipler.

İnanın onlara yanına gidin.
Ne derdiniz varsa görün arzedin,
Beni Türk Tabibine emanet edin,
Bu kelime Gazinin bilir tabipler.

Cerraha insanın güvenci sonsuz.
Şairi yazarı yaşamaz onsuz.
Kanı onlar verir, yaşanmaz kansız.
Hele Türk cerrahi görür tabipler.

Ne mutlu vatanın bağrında onlar
Emanet edilir nice bin canlar.
Bülbül feryat eder solunca güller
Gönlümün bahçesi gülü tabipler.

MANZUM ATASÖZÜ

El ağzı tutulmaz, her sözü duyma.
Bugünkü işini yarına koyma,
İnsan-ı kâmil ol, nefesine uyma.
Seni aldatmasın şeytan demişler,
Sabahları işine sakın geç kalma.
Çevrende çalışanları, boşuna seyre dalma,
Günü gününe yapmaya çalış görevlerini.
Bugünkü işini yarına bırakma.

ŞİİR KÖŞESİ

ANADOLU ÇOCUĞUYUZ (1)

Koyunumuz kuzumuz var,
Ördeğimiz kazımız var,
Serin geçen yazımız var,
Anadolu çocuğuyuz.

Tarlada ekin biçeriz,
Ayrani soğuk içeriz,
Harbde ön safa geçeriz,
Anadolu çocuğuyuz.

Bilmeyiz bötülük hile
Zevk gibi çekeriz çile
İhtiyar ve genci ile
Anadolu çocuğuyuz.

Dağlardan geçer yolumuz,
Hasır bilimdir halımız,
Çiçekten olur balımız,
Anadolu çocuğuyuz.

Toprak herpiçten evimiz,
Nasırlaşmıştır elimiz,
Hep Kur'an okur dilimiz,
Anadolu çocuğuyuz.

KARİŞMAM ARTIK (2)

Bugün akşam oldu, güneş ufka dayandı,
Gelip geçen ömründen bir günüm daha yandı.
İçimde bir pişmanlık, yüreğimde feryat var,
Yaşım çok genç isede, garip gönlüm ihtiyar.
Boşa geçen günlerim, kayboldu gitti yazır!
Hatıralar da gitsin birşey istenem artık.
Acıyı bal sanmışım, bötü bana hoş imiş,
Derlerdi inanmazdım, meğer çok şey boş imiş.
Kul hakları yığılmış, dağ gibi üzerime,
Bugün ölsen kim öder, borçlarımı yerime?
Söz verdim, hiç kimseye, artık karışmamaya,
Bir daha dünya ile, koşup yarışmamaya.

(1-2): Türkiye Gazetesi Takvimi

İbadet için geldik
Hesap için döneceğiz.
Dünyada misafiriz,
Dirilmek için öleceğiz.
(Mektup)

YÖREYE HAS KELİMELER ATASÖZLERİ

VE DEYİMLER

Yusuf BAKICI--
Halk Eğitimi Merkezi
Müdürü

KELİMELER

Tanzi	: Tazi	Soba	: Soba
Seklevi	: Fena olan	Şapalağ	: Tobat
Feni'ti	: Bunaldı-	Sürütme	: Kar küreği
Nuhti kesildi	: Soluğu kesildi, Nefesi kesildi.	Sürütme	: Türlü yemeği
Ta'at-rah'et	: Güç, kuvvet.	Ceyran	: Ceryan
Ös'ürü'	: Ö'sürü'	Eş'er	: Aş'er
Cenderme	: Jandarma	Mere'	: Samanlı'
Ahur	: Ahır	Kılâş	: Oyun bozanlı'
Mutbah	: Mutfak	Tiyare	: Uça'
Su kirağı	: Ahar su kenarı	Mankal	: Mangal
Mensur	: Ço' iyi, ço' güzel	Çetüç	: Çetiç
Kiler	: Kış yiyeceklerinin bırakıldığı yer.	Siledim	: Söyledim
Bori	: Boru	Rampe	: Yokuş
Ögi	: Önü		
Düzlüh	: Düzlü'		

ATA SÖZLERİ

Duvarı nem, insanı gam yıkar.
İyi dost kara günde belli olur.
Akıllı insanlar, mütevazi olurlar.
Yazın gölge noş, kışın çuval boş.
Kazancın güzeli ahiret kazancıdır.
Kaşık ile aş verip, sapı ile göz çırarma.
Mazlumun ahi yerde balmaz.

DEYİMLER

Kör köre cirt der.
Barmağını dürt der.
Erben balban yol alır.
Erben evlenen döl alır.

HATIRINIZDA OLSUN:

Bir kumaşa danlayan mumu, çıkarmak için. İlk önce
mumu temiz bir bıçakla katıyın. Daha sonra bir kurutma ka-
ğıdını mum lekесinin üstüne koyup, sıcak ütüyle ütöleyin.

--Yusuf BAKICI--
Halk Eğitimi Merkezi
Müdürü

BULMACALAR

-- 1- Mehmet ağanın dört oğlu vardır. Mehmet ağa ölür. Dört ağabey babalarının yazmış olduğu vasiyeti okurlar.

-- Benim 40 inekim var; İneklere öyle eşit olarak bölüşün ki ineklerin vereceği süt miktarı da eşit olsun. >>

Dört kardeş bölüşmekte zorluk çekerler. Siz yardımcı olurmusunuz. (İneklere 1 den 40 a kadar numaralı olup, verilen numaraya göre süt vermektedirler.)

Not: 1 nolu inek 1 kg. 2 nolu inek 2 kg. gibi.

2- Köşegen olarak sıralanmış 455, 480, 505 ve 530 sayılarının toplamı 1970 tutmaktadır. Boş yerler 455 ile 550 arasındaki beşer farklı sayılarla o şekilde doldurulacaktır ki yan dikey ve köşegen sıradaki sayıların toplamı 1970 etsin.

455	.		470
	480		
		505	
515			530

(Cevaplar 18... sayfada)

FIKRALAR

FIRTINA

Denizcilik imtihanında mümeviz sordu.

- İskele yanından bir fırtına bastırırsa ne yaparsınız?
- İskele yanına demir atarım.
- Pekî ya sancağında bir fırtına gelirse?
- O yana da bir demir atarım.
- Bu sırada başta bir fasirga koparsa ne yaparsın?
- Baş demirini funda ederim.
- İyi ama bu kadar demiri nereden buluyorsun?
- Sizin bu kadar fırtınayı bulduğunuz yerden.

SUÇLUNUN SEVİNCİ

-- Hakim mahkeme esnasında fazla gürültü olduğunu görünce tokmağını masaya vurarak seslendi:

-- Bundan sonra gürültü yapanları salondan çıkarıp evine yollayacağım.

Bu sırada, suçlu sandalyesinde oturan adam, ayağa fırlayıp bağırmağa başladı;

-- Ya ya ya, şa şa şa, hakim, hakim çok yaşa! ...

Yusuf BAKICI

Halk Eğitimi Merkezi

Müdürü

PTT MÜDÜRLÜĞÜNE EK BİNA YAPILIYOR:

İlçemiz PTT Müdürlüğüne ek 3 katlı bir bina yapılmakta olup, binanın 16,50x18,50 ebadında, yaklaşık 305 M2.lik bir alan üzerine kurulduğu ve 1987 birim fiyatlarına göre 167 Milyon liraya mal olacağı öğrenilmiştir.

Binanın, bodrum katının depo, 1.ve 11.katların hizmet için, diğer 3.katın ise lojman olacağı bildirilmiştir. Bu ek tesisin yapılması ile ilçemiz merkez ve köylerine daha iyi hizmet verileceği öğrenilmiştir.

OKULSUZ KÖY YOK :

İlçemize bağlı 143 köyün, tamamen okula kavuştuğunu bildiren ilgililer, 1987 yılı içinde 7 Köy mezrası ile Beyhan kasabası Girne Mahallesi birer derslik ile öğretmen lojmanlarının yapıldığını, Kovancılar kasabası 12 Eylül mahallesinde 5 sınıflı bir okulun bu yıl öğretim açılacağını, 6 Köyümüzde birer öğretmen lojmanının yapıldığını, 2 köyümüzde de ek dersliklerin yapıldığını bildirmişlerdir. Ayrıca 2 köyümüzde 3'er derslik birer ortaokul ile 16 derslik ve 10 lojmanlı bir Lise binasında Kovancılar'da yapılmaktadır.

(17.Sayfada ki Bulmacaların cevabı)

C-1) 1.Co: 11.Co: 3.Co: 4.Co:

1	2	3	4
8	7	6	5
9	10	11	12
16	15	14	13
17	18	19	20
24	23	22	21
25	26	27	28
32	31	30	29
33	34	35	36
40	39	38	37
205	205	205	205

C- 2)

.455	.525	.520	.470
.510	.480	.485	.495
.490	.500	.505	.475
.515	.455	.460	.530

P A L U
T A N I T M A B Ü L T E N İ

- 1- Bülteneye gönderilen yazılar, yayımlansın veya yayımlanmasın geri verilmez.
- 2- Bülteneye çıkan yazıların fikri sorumluluğu yazarına aittir.
- 3- Gönderilen yazılar üzerinde kısaltma ve gerekli düzeltmeler yapılır.

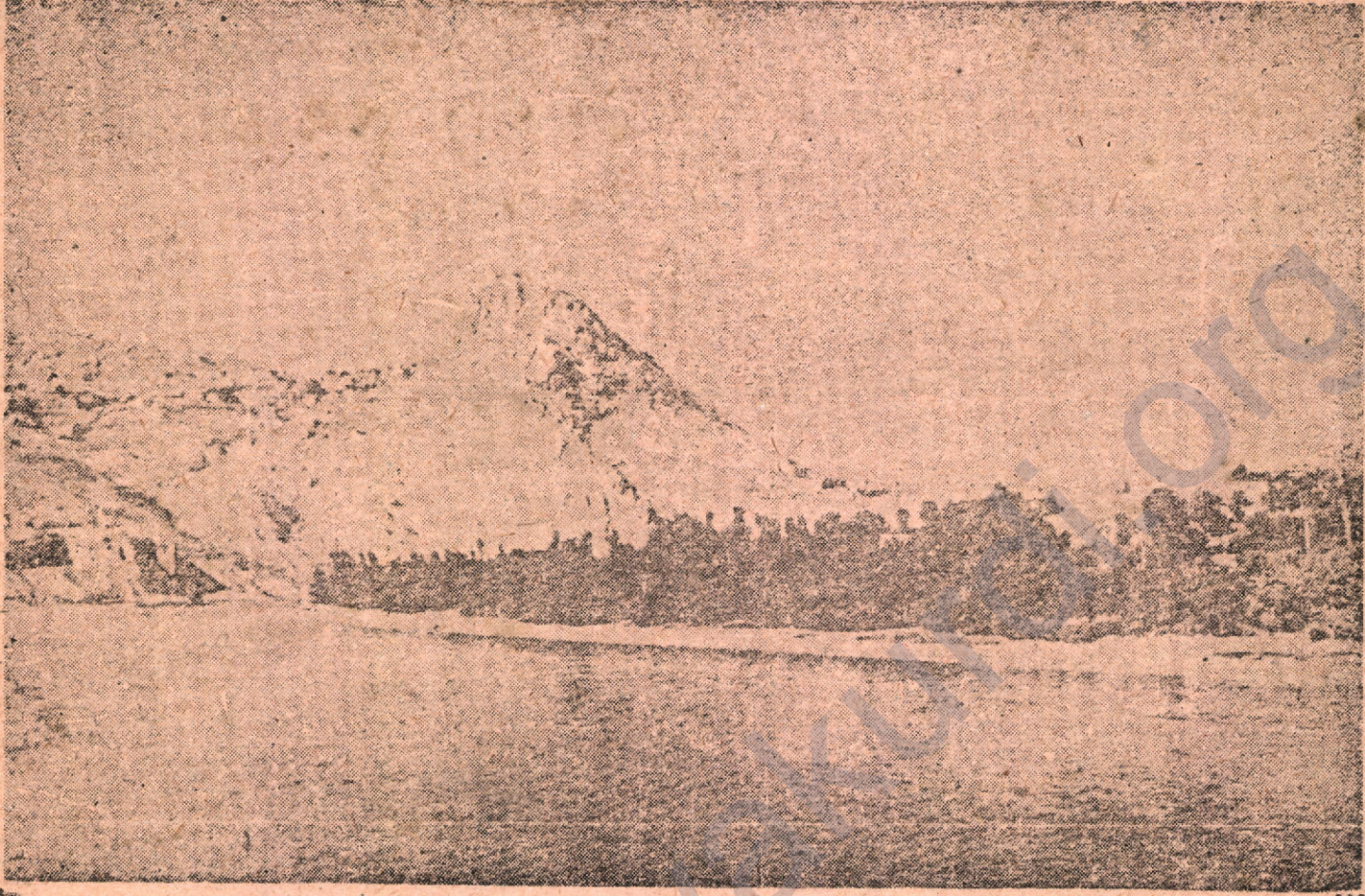
Yusuf BAKICI
Halk Eğitimi Merkezi Müdürü

K A Y N A K L A R

- 1- Doğulu Aşiretlerimiz ve Menşei U. ŞEHİRİ
- 2- Türk Devletleri Tarihi Ş. Kaya SEFEROĞLU
A. MÜDERRİSOĞLU
- 3- Doğu Anadolu ve Muş'un İzahlı Kronolojik Tarihi. M. Salih TAN
- 4- 101 Soruda Türklerin Kürt Boyu. Ş. Kaya SEFEROĞLU
H. Kemal TÜRKÖZÜ
İ. SUNGUROĞLU
- 5- Harput Yollarında
- 6- Genel Kültür Ansiklopetisi
- 7- Diyanet Takvimi - Türkiye Gazetesi Takvimi.
- 8- Tarihimizde Tunceli ve Ermeni Mezalimi H. ÖZTÜRK
- 9- Kurum ve Kuruluşlar
- 10- Yaşlı Kişiler.

D Ü Z E L T M E L E R

Sayfa   Paragraf   Satır   Yanlış   Doğru

PALU KALESİ — Selçuk Prensesi Ayşe Hatun Balak Gazi ile buluşmak üzere bu kaleye gelmiş ve burada evlenmişlerdi.

DAMLA DAMLA (I)

Ocağında külüm yok.
Kafeste bülbülüm yok,
Ben senden ayrileli.
Ağlemeduğ günüm yok.

Karanfil deste beni.
Sen ettin haste beni,
Garip bübüller kimi.
Koydun kafeste beni.

(1) Halk dilinden

Mektup yazdım kış idi.
Kalemim gümüş idi,
Çok mektuplar yazardım.
Barmahlerim üşüdi.

Mektup yazdım alesen.
Okiyesen gelesen,
Mektüp eline değdi.
Durmiyesen gelesen,